

ორიოდ სიტყვა უპირილიდამ გა-
გზავნილ კორესპონდენტისაჲმ, რომ-
ელიც „ოპორის“ მე 347-ში
იყო დაგვიღილი.

„ოპორის მე-347-ში იყო ერთი
კორესპონდენცია შერილიდამ
გაგზავნილი, დაწერილი უ. მთომოვსკის-
საგან, რომელშიაც იყო მოყვანილი
შემდეგი ამბავი:

მითომც მე უჩივარი ვიღაცა გლეხებს
შორაპნის მომრიგებელ სასამართლოში
ლობის დაქცევის თაობაზე; გლეხები
თუმცა გამოტყდნენ და აღიარეს თავისი
დანაშაულობა და დახოქონი მთხოვე-
დნენ პატიობას, და მასთან ვითომც
მომრიგებელმა მოსამართლემაც ბევრი
მთხოვა მეპატიებია მათთვის ეს შეცდო-
მა, მაგრამ მე მაინც მოვიტხოვე მათი
დასჯა, რომლისათვისაც მოსამართლემ
ისინი დაშტრაფა ხაზინის სასარგებლოდ
10 მანეთით, და სამი მანეთი გადაუ-
წყდათ გადასახდელად ჩემს სასარგებ-
ლოდ. ბოლოს ვითომც მე გარდაეხ-
დებინე გლეხებს შტრაფიც დაზარალიც,
მხოლოდ რამდენიმე კაპეიკი დაუქელი;
წავედი და სულში საქმე მოვსავე.

მეორე დროს ვითომც მე დავიპირე
ეკლესიაში ერთი ღარიბი ქალი და
კაცი, შერილაში მცხოვრებნი, რომელ-
თაც გვირგვინის კურთხევა ჰსურდათ;
რომ შემოვიდნენ ეკლესიაში, მე დაუწყე
მათ ვაჭრობა. პირველად მოვტხოვე
მათ გვირგვინის საკურთხად 25 მ., იმათ
მძლიერს 10 მანეთი და ერთ დაპატიებ-
ბასაც დამპირდნენ, მაგრამ მე არ შევას-
რულე. გვირგვინის კურთხევა, თუმც ისინი
ტირებით მთხოვდნენ 10 მ. დაე-
ჯერებოდა. მე კაპეიკიც არ დაუქელი.
მს საწყლები იძულებულნი იყვნენ მუ-
თაისში წასულიყვნენ იმ დამესავე, სადაც
კიდევაც უკურთხა ერთმა პატიოსანმა
მღვდელმა გვირგვინი!

რომ პირველი ბრალდებულება კორ-
ესპონდენტისა აშკარა სიცრუე იყო და
გამოგონება, მე დაუმტკიცე ეს „ოპორის“
მკითხველებს ჩემი წერილით, რომ-
ელიც იყო დაბეჭდილი „ოპორის“
№ 360-ში.

რაცა შეეხება მეორე ბრალდებულე-
ბას ეს იყო სრულებით გამოგონილი და
აშკარა ცილისწამება. ამისათვის მე მოე-
სთხოვე უ. კორესპონდენტს დამტკი-
ცება თავისი უსინდისო გამოგონებუ-
ლი ამბისა, ვსთხოვე მასთან გამოცხა-
დებინა სასიძოს და სასძლოს სახელიც;

აგრეთვე ეჩვენებინა დრო—თუ როდეს
მოხდა ეს ამბავი. მს მოვსთხოვე მას 13
იანვარს. ღღესთავედებართი თვე, მაგრამ
კორესპონდენტისაგან არავითარი პასუ-
ხი არა არის—რა გაზეთს „ოპორში“
ჩემს კითხვაზე ღღემდისინ. მე სრულიად
ღარწმუნებული ვარ, რომ მისგან ვერა-
სოდეს პასუხს ვერ მივიღებ ჩემს კით-
ხვაზე... ამისთვის, რომ ამის მსგავსი
სრულებით არაფერი არა ყოფილა—რა
არასოდეს არც შერილის და არც სხვა
ეკლესიაში.

შველა მკითხავს: მაშ რამ აიძულა
კორესპონდენტი, რომ ამისთანა სი-
ცრუე მომიგონა მე? აი ამ კითხვის მი-
გების ამბავია ძლიერ საინტერესო საზო-
გადობისთვის და იმედი მაქვს, უ. რე-
დაქტორო, მომცემთ ნებას ამ ამბის გა-
მოამკარებინას, „დროებაში“, რადგან
რუსული გაზეთი „ოპორი“ ღღეს აღარ
გამოდის.

პარგად იციან ყველა ქართული და
რუსული გაზეთების მკითხველთა, რომ
შორაპნის მაზრიდამ ბევრი რამე საინ-
ტერესო და შესანიშნავი, რასაკვირველია,
ცუდის ამბებით, კორესპონდენციები
იწერება. ამ კორესპონდენციებში ხან-
დისხან დიდ უწყისობას მოგვითხრობენ
ზოგიერთ პირებისას. ზოგიერთი პირები,
რომელთაც კორესპონდენციები შეე-
ხება ხოლმე, არიან თავისთავს სოფელ-
ში; ხმას არ იღებენ; მათ იციან კარგად
როდეს არის სადილობის დრო და რო-
დეს ეახშობისა. რა იწერება გაზეთებში
იმათ ფეხებზე ჰკილიათ, სულაც არ ფი-
ქრობენ მაზე! მაგრამ ზოგიერთები, რო-
გორც მაგალითებარ უ. მთომოვსკი და მი-
სი კამპ., როდესაც რაიმე კორესპონ-
დენტისა წაიკითხვენ გაზეთებში შორა-
პნიდან გაგზავნილს, გაგიჟდებიან და არ
იციან რა ქნან. იმას ხომ არ დაეძებენ—
ამ კორესპონდენციებში სწერია რამე
თუ არა მათ შესახებ? რაც უნდა იყოს
დაწერილი, მათთვის სულ ერთია. შეი-
ქნება ერთი ძიება—ვინ არის დამწერი
კორესპონდენტისა? შიშისათვის კორ-
ესპონდენტები ხელს არ აწერენ და თუ
მიფარდა საქმე მათ კითხვაზე, ხშირად
ხელს სხვა პირებზე მიუთითებენ ხოლმე.
იმათ კისერიც მოუტეხიათ, თქვენ
რას დაეძებთ, შეტყუით ვიცი. საქმეც ეს
არის, რომ მაინც და მაინც უ. მთომო-
ვსკის და მის კამპ. გამოეყავარ მე ყველა
შორაპნის მაზრიდამ გამოგზავნილი კორ-
ესპონდენტების ავტორად. თქვენც
კარგად იცით, უფ. რედაქტორო, რომ
ზოგიერთი კორესპონდენტების ავტო-

რიც არ ვიცი ვინ არის. მაგრამ ამითი
როგორ დაჯერებ უ. მთომოვსკის და
მისთანა პაპის მექონ პირებს?...

1874 წელში უ. მთომოვსკი გიჟივით
მომვარდა და გამლანდა უშვერის სიტ-
ყებით. სიტყვა აკლდა ხელით შემეხო.
შაკვირვებული ვიდექი და ვისმენდი
მის ლანძღვას. მეტს რას ვიზამდი. რო-
დესაც დაცხრა, ვკითხე ასე მხეცურად
მოქცევის მიზეზი და აი რა მითხრა:

„შენ როგორ გაბედე „დროებაში“
დაწერა იმისი, რომ მე ხაზინის მოპარუ-
ლი ფულებით და ქრთამით ამეშენებოდა
ჩემი სახლი?! რათ დამლუბე? ამისთანა
ამბავი როგორ დამიწერე? ანუ რედაქ-
ტორმა როგორ გაბედა ამისი დაწერა?
მე ვაჩვენებ იმას?“

მე ვაპეცინა.—სად წაიკითხეთ ამისთა-
ნა ამბავი? ვკითხე უ. მთომოვსკის.—ამ-
ბობენ რომ არის დაწერილი, მითხრა
იმან. როდესაც დაუმტკიცე აშკარად,
რომ ამისთანა ამბავი სრულებით არც
მე და არც სხვას არც ერთ გაზეთში
არასოდეს არ დაებეჭდა, მერე ბოდიში
მოითხოვა წერით და საზოგადოებაშიც.
მაგრამ რაღა დროს? წერილით აღიარა
იმან, რომ ამისთანა შეცდომაში ხშირად
ვარდებოდა ხოლმე და ითხოვდა ჩემგან
მოტყუებას. რა გაეწყობოდა, მეც ვაპა-
ტივე...

მს სულ ტყუილი მოგონებული ამ-
ბავი იყო უ. მთომოვსკიზე არა კეთილ
პირებთაგან. მაგრამ სხვა კი ბევრი რამ
ყოფილა ხოლმე კორესპონდენტებში
ნათქვამი, რომელნიც პასუხის-გაცემას
ითხოვდნენ, მაგრამ პასუხი არავის გაუ-
ცია.

მრთი კორესპონდენტი იწერებოდა:
ყაზახები გლეხებს დაეცნენ და ცხერები
მოტაცესო; შეატყობინეს ვისიც რიგი
იყო; იმან მიიღო ზომები და წანართ-
მევი სახლის გაჩხრეკის დროს პოლის
ქვეშ ნახესო, მაგრამ დამნაშავენი არ
დასჯილანო. მეორე სწერდა: ერთმა კა-
ცმა ერთ ჩინოვნიკს სახელმწიფო ფუ-
ლი 1,000 მანეთამდე მოჰპარაო. მაიგო
ყველამ, უმფროსმაც შეიტყოო; ფულე-
ბი ამოიგო; მაგრამ საქმე მორიგებით
გაათავესო. მესამე ამბობდა: ერთი უმ-
ფროსი ბრალიანს და უბრალოს აგინებს
და ყბებს ამტყუებსო და თუ ვინმე ჩი-
ვლი გაბედა მაღალ მთავრობასთან,
მრთელ საზოგადოებას პებულებს, „ბუნ-
ტოე ჩიკებად“ და „კლიაუნჩიკებად“
ხდისო. მეოთხე, გლეხებს შეშებს აზი-
დვინებენ მუქთად და ეუბნებიან, კანო-
ნით თქვენ ვალდებულნი ხართო; და

ამისთანა კიდევ რამოდენი იყო ხოლმე დაბეჭდილი... საზოგადოება მოუთმენელად მოელოდა და მოვლის ამ ხმების გამტყუნებას.

რა არის იმაზე უადვილესი, რომ ეს ხმები, თუ მართალი არ არის, კაცმა გაამტყუნოს. ამისთვის — ნახევარი ფურცელი ქალაქი არის. საკმაო და ნახევარი საათის დრო!...

რამდენჯერ მითქვამს მე მათთვის: „ბატონო, რათ წყრდები? რაზედ ლანძღავთ ან რედაქტორს, ანუ კორრესპონდენტს? ის არ სჯობია კორრესპონდენტისაზე დაწეროთ რამე, გაამტყუნოთ და ჭეშმარიტება აღადგინოთ? მთ ამით არ დაკმაყოფილდებით, მოითხოვეთ რედაქტორისაგან მოგცესთ კორრესპონდენტი და თუ არ მოგცესთ უჩივლეთ თვით რედაქტორს ცილის-წამებისათვის და მიეცით პასუხის-გებაში.“

მაგრამ, საუბედუროთ, ამას ვერ ბედვენ. ალბათ არ ეგულებათ თავის თავი მართლად. ზოგმა სცადა თავის გამართლება, მაგრამ გამართლების მაგიერათ უმფრო გაიმტყუნა თავი. მკონებ ამათთანა პირებზე არის ნათქვამი პავლე მოციქულისაგან: „რამეთუ რა იგი ფარულად იქმნების, მათ მიერ საძაგელ არს სიტყვად-ცა.“ (მთ. ე. იბ.).

ამათ სხვა ღონე და ხერხი უფრო ეადვილებათ. მა ღონე და ხერხი გახლავსთ მათი უსინდისო ცილის-წამება, დაბეზლება და სხვა-და-სხვა ოსტატური ინსინუაციები. ასე გაშინჯეთ, რომ ზოგიერთები ამისთანა დაბეზლებისა და ინსინუაციების გამოსათქმელად გაზეთებშია ცი შოულობენ ადგილს. შევლამ იცის თუ როგორ იყო „მზროის“ მე-12 № 264, 270 აქოთებული ამისთანა ინსინუაციებით და დაბეზლებებით სავსე წერილებისაგან შორანის მაზრიდამ. შევლაზე სასაცილო ამ წერილებში იყო ის, რომ ავტორი წერილებისა მართლლულობდა თავს იმისთანა ბრალდებულებებში, რომელშიაც არასოდეს არავის არცერთში არ გაუტყუებია ის.

როდესაც ამისთანა დანოსებით სავსე წერილების დაბეჭდაზე უარი ეთქვათ რედაქტორებისაგან, სხვანაირი საშუალება გამოიგონეს. აი რა: ერთი მიდის სასულიერო მთავრობასთან და რას არ ბოდავს: „ის კაცი ამისთანააო, იმისთანააო, შენ გაგინაო, ის გალანძლო, ღმერთზე გმობა თქვაო, თავის თავს ლიბერალად

რაცხსო, — ერთი სიტყვით აღარავინ ჩაადლოეო, მთელი საზოგადოება გადაიმტერაო, სახალხო განათლებაზედ სტატიები დაწერაო, როდესაც მოციქულების კანონით მღვდელს არა აქვს უფლება სახალხო განათლებაზე ხმა ამოიღოსო!“

მეორე მიდის მეორე უფროსთან და უსინდისოთ გამოყავს კაცი გულით მოწადინე ხალხის განათლებისა წინაღმდეგად ამისა. რისთვის? იმისთვის, რომ ამ კაცმა გაბედა შკოლების უწყსო მდგომარეობის გამოაშკარება; უჩვენა მიზეზი ხალხის განათლების საქმის დაბრკოლებისა...

მათალი ნათქვამი არის საღმრთო წერილში, თუ ამხილვ ბრძენს — შეგიყვაროსო; ამხილვ უგუნურს — შეგიძულოსო. ამაზე უგუნურობა მეტი იქნება? ძაცმა რამე სიტყვა. ტყუილია? — გაამტყუნე. მთ მართალია, რათ მოგდის გული? რაზედ გიყდები? რათ იძულებ ამისთვის კაცს? ალბათ მისთვის, რომ უგნური ხარ და სულოლი. შენ სტყუე ეველა დაბეზლებაში. მრთელ საზოგადოებაში შენ და ხუთი შენისთანა მაზრის მქონე პირები არიან ჩემი მომდურავი და მრთელი საზოგადოების აზრი ჩემკენ არის...

როდესაც ველარ გაჭრა ამისთანა უკბილო მათმა დაბეზლებამ, ეხლა უკანასკნელ სხვა ღონეს მიყვეს ხელი. ეს ღონე გახლავსთ ის, რომ გამოიგონონ რამე სიცრუე, ვითომც კაცის პატიოსანი სახელის დამამადაბლებელი და დაბეჭდონ გაზეთში. მთ თავის სახელით არ გაგზავნონ, მოიყიდონ ვინმე უსინდისო პირი და მათ გააგზავნიონ ის, რაც ამისთანა მოყიდულთა პირთა სრულებით არ იციან, თუ რას აგზავნიან გაზეთში დასაბეჭდათ.

ამისთანა კორრესპონდენტების დასაბეჭდათ მათ გამოიჩინეს გაზეთი „მზროის“. ამ პირველ შემთხვევაში მათი შრომა დაგვირგვინდა მზროის მე-12 № 347-ში დაბეჭდილი შერილიდამ გამოგზავნილი კორრესპონდენტი თა!... რა უნდა ვიფიქროთ ჩვენ ამისთანა კაცზე? რისი ღირსია ის კაცი, რომელიც ასე ტყუილს მოუგონებს კაცს, მისთანა კაცს რომელსაც მისთვის არაფერი არ დაუშავებია-რა გარდა შემწეობის აღმოჩენისა გაჭირვების დროს? ამის გადაწყვეტა მიძინდვია მკითხველისთვის.

ღარწმუნდით, უ. კორრესპონდენტო, მე არსად გიჩივლებ თქვენ ამისთანა ცილის-წამებისათვის. მე არ წავალ შენს ნაჩაღნიკთან და არ ვეტყვი, ის ამისთანაა და იმისთანა-მეთქი. არ შეგწავებ უღმერთობას. მე ღარწმუნებული ვარ, რომ შენ ამისთანა ცილის-წამებით ჩემს სახელს ვერ დაამადაბლებ. მთ მე დამნაშავე არა ვარ, შენი ცილის-წამებით მე ვერას დამაკლებ, რასაც შენს თავს არ დაამადაბლებ. აბა ყოჩაღი მაშინ იქნები, თუ შენი დაწერილი კორრესპონდენტის ერთ სიტყვას დაამტყიცებ? რა ხანია მოგეცი კითხვა, რატომ არ იძლევით პასუხს? მხლა ხომ ყველამ შეიტყუა, რომ შენ მტერობით ტყუილი მომიგონე. მხლა ხომ აღარაფერს დაგიჯერებენ ვისთანაც მამბებლბდი ხოლმე!

აი ასე უნდა მოიქცეთ თქვენც, როდესაც რამეს წერდენ თქვენზედ. ზაგიეება და ჭკუიდან გამოსვლა რა პატიოსნება არის? მხილება ეწყინება მართა უგუნურს და არა ჭკუიანს...

მე ვფიქრობ, რომ თქვენ თქვენმა სინდისმაც უნდა დაგსაჯოს, მე რომ არ გიჩივლო ამისთანა ცილის-მონღისა და უმეერი სიტყვით გალანძღვისათვის. მეფიქრობ, რომ თქვენმა სინდისმა უნდა დაგიკავოს შემდეგში ამისთანა ცილის-წამებისაგან. მაგრამ თუ შევნიშნე შემდეგშია ცი თქვენში ლტოლივლება ამისთანა საძაგელი ცილის-წამებისადმი, მაშინ იძულებული ვიქნები მოგვყარო თქვენ და თქვენს კამპ. კანონისამებრ, როგორც ცილის-მწამებელს.

ამასთან ვითხოვ „მზროის“ რედაქციისაგან, როცა გაზეთი გამოვიდეს, გამოაქხადოს თავის გაზეთში უსაფუძვლობა და უმართლობა ზემოთქმულის შერილილიდან გამოგზავნილის კორრესპონდენტისა, რადგან ამ გამოგონებული კორრესპონდენტით ტყულა-უბრალოთ ბრალი მედება იმისთანა საქმეში, რომელშიაც სრულებით დამნაშავე არა ვარ. მგონებ ამით გაზეთი თავის ღირსებას არ დაამადაბლებს.

შერილის ეკლესიის მღვდელი
დ. ლამაშიძე